
Streszczenie doktoratu „Błędy wychowania w środowisku rodziny wielkomiejskiej w wypowiedziach młodzieży i rodziców” biskupa dra Adama Lepy

---

Łódzkie Studia Teologiczne 19, 327-328

2010

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Normy te, tj. zawarte w kan. 436 i 435 CIC, w moim przekonaniu, co postulowałem w swojej pracy, celu przejrzystości interpretacyjnej, winny znaleźć się w jednym kanonie, obejmującym zarówno zasadę generalną, jak i uszczegółowione zakazy konkretne, będące aplikacją zasady generalnej. Z radością mogę stwierdzić, że postulat ten znalazł swoje odzwierciedlenie w przeprowadzonej po Soborze Watykańskim II rewizji Kodeksu Prawa Kanonicznego i obecnie obowiązujący kodeks w kan. 428 zawiera najpierw w paragrafie pierwszym zasadę generalną *sede vacante nihil innovetur*, a w paragrafie drugim tegoż kanonu konkretne zakazy działania dotyczące tymczasowego rządcy diecezji.

STRESZCZENIE DOKTORATU
BŁĘDY WYCHOWANIA
W ŚRODOWISKU RODZINY WIELKOMIEJSKIEJ
W WYPOWIEDZIACH MŁODZIEŻY I RODZICÓW
BISKUPA DRA ADAMA LEPY

Rozprawa powstała na podstawie badań empirycznych, które autor przeprowadził w Łodzi w 1968 r. wśród młodzieży szkolnej i jej rodziców. Podjęto problem badawczy dotąd nie omawiany w publikacjach naukowych. Sformułowano go następująco: błąd wychowawczy w krytycznej ocenie młodzieży i jej rodziców. Ściślej, problem ten ujmuje pytanie: w jakim stopniu zdają sobie sprawę z popełnionych błędów wychowawczych w rodzinie – młodzież oraz jej rodzice. Jak widać, uzyskany w badaniach materiał empiryczny analizowany jest w rozprawie pod kątem faktycznego stosunku rodzicielskich oddziaływań wychowawczych do poprawności wychowania, w świetle krytycznych wypowiedzi młodzieży i rodziców.

W badaniach zastosowano następujące metody: ankietę oraz rozmowę kierowaną (wywiad). Ponadto w kwestionariuszu ankiety wkomponowano pomocniczą metodę niedokończonych zdań, co było podyktowane okolicznością, że badanej młodzieży sugerowano wydawanie opinii na temat pedagogii rodzinnej i chodziło o to, aby uniknąć otwartej krytyki rodziców, co byłoby naruszeniem norm etycznych-wychowawczych. Do takiego celu metoda o charakterze projekcyjnym nadaje się najlepiej.

Badaniem objęto grupę młodzieży w liczbie 300 osób. W grupie znalazła się młodzież z ówczesnej klasy VIII szkoły podstawowej oraz ze szkoły średniej ogólnokształcącej. Ponieważ w koncepcji rozprawy chodziło o uzyskanie obrazu pedagogii rodzinnej, widzianej oczami młodzieży i rodziców, przeto badaniami objęto także rodziców młodzieży. Wobec rodziców również zastosowano metodę

ankiety i rozmowy kierowanej. Ponieważ jednak wywiad był przeprowadzany w mieszkaniach rodziców, przeto miał charakter wywiadu środowiskowego, co dodatkowo ubogaciło informacje o rodzinie badanej młodzieży.

Dwa ostatnie rozdziały w rozprawie (III i IV) prezentują najważniejsze wyniki uzyskane z przeprowadzonych badań. Są one zawarte w dwóch grupach: jedna ukazuje krytyczny stosunek badanych do własnych środowisk rodzinnych, druga zaś omawia błędy rodzicielskie w zakresie funkcji wychowawczej opartej na krytycznej ocenie młodzieży i rodziców. Refleksja nad uzyskanym materiałem prowadzi do wniosków praktycznych. Oto ważniejsze z nich.

- Matki są bardziej krytyczne w ocenie własnych oddziaływań wychowawczych niż ojcowie.
- Rodzice przypisują sobie wyłącznie te wady, które dają się usprawiedliwić przyczynami obiektywnymi (przepracowanie, tempo życia itp.).
- Badani rodzice są przekonani, że wadliwa interakcja między nimi nie wywiera negatywnego wpływu na wychowanie dzieci.
- Rodzice w toku badań nie przyznawali się wprost do negatywnych ustosunkowań w relacji z dziećmi. Jeżeli wymieniali jakieś wady to tylko te, które wydają się częściowo uzasadnione, np. nadmierna surowość czy gderliwość.
- Matki cieszą się większym autorytetem w oczach dzieci niż ojcowie (72,7 proc. wobec 46,7 proc.).
- Olbrzymia większość badanej młodzieży dostrzega błędy w pedagogii rodzinnej (72,6 proc.).
- Błędy wychowawcze rodziców, do których się przyznają, sprowadzają się do błędów orientacji i błędów decyzji. Dlatego wymieniają najczęściej następujące przyczyny tych błędów: niedostateczną znajomość dziecka, ignorancję w zakresie zasad wychowania, wydawanie przedwczesnych lub spóźnionych decyzji, chwiejność w decyzjach i brak stałej refleksji nad problemami wychowania.
- W pedagogice rodziny wtedy mówi się o błędnym wychowaniu, gdy błędy wychowawcze stały się stałym elementem tego środowiska. Z badań wynika, że najczęściej spotykane błędne środowiska wychowawcze to rodziny niekonsekwentne oraz środowiska rodzinne rozpieszczające. Nie spotkano natomiast rodzin nieprzychylnych dziecku, ani też rodzin obojętnych wobec dziecka.

Fragmenty rozprawy ukazały się drukiem, np. *Rodzina jako środowisko wychowawcze*, „Wiadomości Diecezjalne Łódzkie”, 1977, nr 11–12, s. 250–270; *Poprawność i błąd w pedagogii rodziny wielkomiejskiej*, w: *Studia teologiczne*, red. E. Kopeć, M. Rusecki, Lublin 1979, s. 187–198.